

Ma 21/11, 12.30 uur

TER VOORBEREIDING 21 NOVEMBER 2012

Aan
de staatssecretaris

Directoraat-Generaal
Belastingdienst

Inlichtingen

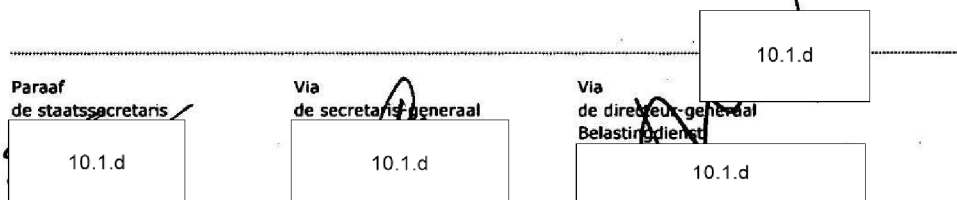
10.1.d

Datum
18 november 2011

Notitienummer
DGB 2011- 7057

notitie

Brainstorm vereenvoudigingsopties toeslagen

Rubriek

Toeslagen

Auteur

10.1.d

10.1.d

Medeparaaf

Van

Cluster Uitvoeringsbeleid 10.1.d

Kopie aan

10.1.d

Bijlagen

1. Vereenvoudigingsopties
Toeslagen

Maandag 21 november, van 12.30 tot 14.30, uur staat een brainstorm over mogelijke vereenvoudigingen bij de Toeslagen ingepland. Ter voorbereiding daarop bijgaand een overzicht met mogelijke vereenvoudigingsopties, inclusief effecten, een indicatie over de haalbaarheid en een inschatting van de mogelijke invoeringsdatum.

De afgelopen periode zijn verschillende vereenvoudigingen voor de toeslagen in gang gezet. Het gaat hierbij onder andere om één bankrekeningnummer, het afschaffen van de 10% regeling en het herleiden van het inkomen bij overlijden.

Er lopen op dit moment verschillende verkenningen waarin verdergaande vereenvoudigingen op het gebied van de toeslagen worden voorgesteld. In dit verband zijn van belang:

- Rapport Compacte Rijksdienst 12. Status: 22 november in CEWI, daarna MR
- Niet IBO (IRF verkenning, uitgangspunt fraudebestrijding) stand: afronding rapport januari 2012
- Verkenning Loonsomheffing. Deze verkenning gaat januari 2012 naar de Tweede Kamer

De vereenvoudigingsopties zijn ontleend aan deze verkenningen. Niet gekozen is voor een limitatieve opsomming, maar voor enkele aantrekkelijke opties. De optie om de zorgtoeslag en het kindgebonden budget te koppelen aan de inkomstenbelasting komt in verschillende verkenningen aan de orde. Deze optie lijkt kansrijk en bij voortvarende besluitvorming/uitwerking binnen redelijke termijn te realiseren. Deze optie (met een besparingspotentieel van € 48 mln voor de Belastingdienst) wordt opgenomen in spoor 2 invulling taakstelling.

Een nieuwe ontwikkeling betreft de instelling van de belastingcommissie, die zich ook op het terrein van de toeslagen zal bewegen. De voorstellen bieden mogelijk aangrijpingspunten voor verdere vereenvoudiging van de toeslagen.

-0-

Brainstorm vereenvoudiging toeslagen

opties

- **niet limitatief, wel aantrekkelijk**
- **opties overlappen elkaar deels**

-
1. **Afschaffen zorgtoeslag, compensatie via nominale premie/IB-tarief**
 2. **Zorgtoeslag en kindgebonden budget: koppelen aan de IB**
 3. **Kinderopvangtoeslag: van vraagsturing naar aanbodsturing**
 4. **Huurtoeslag: normering huur**
 5. **Toeslag toekennen eenmalig op laatst bekende inkomen**
 6. **Stroomlijnen verrekeningen toeslagen en belasting**
 7. **Toeslag anders uitvoeren: papierloos/papierarm**

1. Afschaffen zorgtoeslag, compensatie via nominale premie/IB-tarief

Bron

- Heroverweging 17

Optie

- schaf de zorgtoeslag af, compenseer via verlagen nominale premie en verhogen belastingtarieven

Effecten

- miljoenen mensen komen niet meer voor een toeslag in aanmerking
- "geruisloze" compensatie via de loonheffing en/of de inkomstenbelasting (eenvoud burger)
- flinke besparing Belastingdienst van structureel ongeveer € 86 miljoen
- oplossing verrekeningsproblematiek toeslagen/belastingen
- desinvestering NTS

Betrokkenen extern

- ministeries SZW en VWS

Oordeel haalbaarheid

- VWS is zeer gekant tegen het verdwijnen van de zichtbaarheid van de zorgkosten en tegen wijzigingen in de systematiek van de financiering van de zorg in het algemeen
- er ontstaan inkomenseffecten
- mogelijk ambtelijke/politieke weerstand tegen compensatie kosten zorgverzekering via belastingen

Invoering

- bij voorspoedige besluitvorming invoering per belasting-/toeslagjaar 2014
- besparingen vanaf 2013/2014

2. Zorgtoeslag en kindgebonden budget koppelen aan de inkomstenbelasting

Bron

- Rapport Compacte Rijksdienst 12 en concept-verkenning Loonsomheffing.

Optie

- koppel de zorgtoeslag en het kindgebonden budget aan de inkomstenbelasting, bij voorbeeld in de vorm van een verzilverbare heffingskorting.

Effecten

- miljoenen mensen (70% van de doelgroep) die nu een toeslagbeschikking en een aanslag inkomstenbelasting ontvangen, krijgen dan alleen nog een aanslag inkomstenbelasting (eenvoud burger); overige 30% wordt in de IB betrokken
- flinke besparing Belastingdienst, van € 34 mln (alleen zorgtoeslag) tot € 48 mln
- oplossing verrekeningsproblematiek toeslagen/belastingen
- desinvestering NTS

Betrokkenen extern

- ministeries SZW en VWS

Oordeel haalbaarheid

- optie is hoofdzakelijk technisch van aard
- uniformering begrippen nodig om vereenvoudiging/besparing ten volle te kunnen bereiken
- Bij VWS en SZW thans geen grote ambtelijke weerstand tegen koppeling bij behoud van herkenbaarheid en naamgeving
- Een verzilverbare heffingskorting gaat in tegen de gedachte 'no taxes no gains' en geeft precedent voor verzilvering bestaande heffingskortingen
- mogelijk ambtelijke/politieke weerstand tegen compensatie kosten zorgverzekering via belastingen

Invoering

- bij voortvarende besluitvorming invoering per belasting-/toeslagjaar 2014 mogelijk
- besparingen vanaf 2013/2014

3. Kinderopvangtoeslag: van vraagsturing naar aanbodsturing

Bron

- Rapport Heroverweging 17 en 5

Optie

- Kinderopvang niet langer vraag gestuurd financieren via een toeslag aan de ouder, maar via aanbodfinanciering van de kinderopvanginstellingen/gastouders
- Dit overeenkomstig de financiering van de scholen in het primaire onderwijs
- Financiering via een vaste rijksbijdrage per uur voor elk op te vangen kind
- Bijdrage rijk wordt aldus inkomensafhankelijk wat de marginale druk verlaagt
- Marktwerking blijft in stand

Effecten

- beëindiging huidige tegenstrijdige prikkels in kinderopvangtoeslag: vergroten arbeidsparticipatie is strijdig met inkomensafhankelijkheid (verhoogt marginale druk)
- Vereenvoudiging voor de ouders: niet langer een lastige aanvraagprocedure met risico's voor terugvordering
- Vereenvoudiging Belastingdienst, besparing maximaal € 38 mln
- Minder fraudegevoelig, regeling is eenvoudig ("koppengeld")
- Flinke inkomenseffecten voor lage inkomens door vervallen inkomensafhankelijkheid, koppeling bijdrage met gewerkte uren niet mogelijk, etc
- Flinke participatieverschillen: lage inkomens negatief, hoge inkomens positief.
- Toename administratieve lasten instellingen nemen door administratie rijksbijdragen
- Toename uitvoeringskosten SZW of OCW

Betrokkenen extern

- Ministeries SZW en of OCW

Oordeel haalbaarheid

- Variant aantrekkelijk vanuit vereenvoudigingsoptiek. Door flinke maatschappelijke gevolgen alleen kansrijk indien de inkomenseffecten en participatie-effecten lage inkomens kunnen worden gecompenseerd en werken blijft of gaat lonen. Compensatie zou kunnen via verhogen kindgebonden budget.

Invoering

- Voor de toeslagenkant -bij tijdige wetgeving- per 2014. Invoeringsdatum vooral afhankelijk van de inrichting van de aanbodkant.

4. Huurtoeslag: normering huur

Bron

- Rapport Compacte Rijksdienst 12 en Heroverweging 17

Optie

- De feitelijke huur voor de huurtoeslag wordt vervangen door normhuur, bij voorbeeld gebaseerd op de laatst vastgesteld WOZ-waarde

Effecten

- Aanlevering feitelijke huur door aanvragers/verhuurders vervalt
- Besparing uitvoeringskosten Belastingdienst van 2,6 miljoen
- Minder kans op fraude (geen mogelijkheid meer voor verhuurder en huurder om fake huur op te voeren)
- Minder verstoring huurmarkt. (huurders krijgen sterkere prikkel om op de huur te letten)

Betrokkenen extern

- BZK

Oordeel haalbaarheid

- Sterk afhankelijk van de inkomenseffecten. Maakt een gefaseerde invoering noodzakelijk
- Neemt in aantrekkelijkheid toe in relatie met eenmalige toekenning op basis laatst bekende inkomen

Invoering

- bij voortvarende besluitvorming 1^e fase per belasting-/toeslagjaar 2014 mogelijk

5. Toeslag toekennen eenmalig op basis laatst bekende inkomen

Bron

- Rapport Compacte Rijksdienst 12 en Heroverweging 17

Optie

- Toeslagen zijn vormgegeven vanuit de veronderstelling dat actualiteit aansluit bij de beleving van de burger en dat de burger daar ook naar handelt (direct doorgeven van wijzigingen). Praktijk is anders: in 2/3 van alle gevallen wordt de burger geconfronteerd met een nabetaling of terugvordering.
- Daarom toeslagen niet langer vaststellen op basis van het geschatte inkomen met afrekening achteraf, maar op basis van laatst vastgestelde inkomen
- Gebruik wordt gemaakt van het inkomen uit de BRI
- Geen vangnetregeling voor schrijnende gevallen. Alternatief is een beperkt vangnet
- Goed te combineren met verdere vereenvoudiging van toeslagen door alle grondslagen te baseren op bij de overheid bekende gegevens in basisregistraties en normbedragen: toeslag kan dan in één keer worden vastgesteld.

Effecten

- Besparing uitvoeringskosten Belastingdienst zonder vangnet € 22 miljoen
- Besparing uitvoeringskosten Belastingdienst met beperkt vangnet € 10 miljoen
- Eenvoud burger: geen circus meer van nabetalingen en terugvorderingen met het grootste effect zonder of met een zeer beperkt vangnet
- Ruim vangnet kan leiden tot extra kosten in plaats van besparing
- Actualiteit bij toekenning wordt verlaten

Betrokkenen extern

- SZW, BZK/WWI, VWS

Oordeel haalbaarheid

- het verlaten van de actualiteit kan op de nodige weerstand rekenen, met name in geval de actuele situatie leidt tot het recht op de toeslag of andersom de actuele situatie leidt tot het verlies van het recht op toeslag
- optie niet zinvol bij ruim vangnet

Invoering

- Ingrijpend voorstel met veel betrokkenen en tegengestelde belangen
- Invoering zeker niet voor 1 januari 2015

6. Stroomlijnen verrekeningen toeslagen en belasting

Bron

- Project modernisering AWR

Optie

- Hef de beperkingen in verrekenmogelijkheden tussen belastingen en toeslagen op
- Uitgaan van saldobenadering

Effecten

- betalingsgemak voor de burger
- efficiënt voor de Belastingdienst
- dwanginvordering vaker overbodig
- minder invorderingskosten voor de burger
- mensen kunnen door sociaal minimum vallen.

Betrokkenen extern

- ministeries SZW, VWS, BZK

Oordeel haalbaarheid

- Mogelijk politieke weerzin vanuit vakdepartementen als toeslagen worden gebruikt om bijv. motorrijtuigenbelastingsschulden mee te betalen
- Weerstand andere departementen en politiek tegen de val door het sociaal minimum. Voor de haalbaarheid moet worden gezien of maatregelen mogelijk zijn die dit effect voorkomen, zonder de voordelen daarbij teniet te doen

Invoering

- Bij voortvarende besluitvorming en wetgeving 1 januari 2014

7. Toeslag anders uitvoeren: papierloos/papierarm

Bron

- Fiscale agenda

Optie

- Met NTS krijgt de burger via het burgerportaal online inzicht in zijn toeslagen.
- Ook beschikkingen kunnen op het burgerportaal geplaatst worden.
- Analooq aan bankafschriften bij banken kan dan de papieren beschikking verdwijnen.

Effecten

- Flinke besparing bij de BD: rond de € 20 mln per jaar als alle beschikkingen papierloos zouden zijn. Mogelijk meer als dit ook voor de blauwe processen gaat gelden.

Betrokkenen extern

- Ministerie van SZW

Oordeel haalbaarheid

- Op basis van de huidige wetgeving is het mogelijk papierloos te beschikken. De burger moet daarvoor toestemming geven (papier, tenzij). De besparing wordt pas na een aantal jaren bereikt.
- Voor verder gaande varianten is wetgeving nodig:
 - Papierloos, tenzij (de burger moet aangeven dat hij een papierenbeschikking wil ontvangen). De besparing zal sneller bereikt worden dan bij het "papier, tenzij"-model;
 - Papierloos (de burger heeft geen mogelijkheid om de beschikking op papier te ontvangen). De besparing wordt nagenoeg gelijk behaald met de invoering;
- Er zal aandacht moeten zijn voor digibeten (ca 5% van de toeslaggerechtigden);
- Een deel van de opbrengst zou weg kunnen lekken, omdat er een groter beroep kan worden gedaan op dienstverlening.

Invoering

- Het "papier, tenzij"-model is per 1-1-2013 mogelijk;
- Afhankelijk van het wetgevingsproces kunnen de verdergaande varianten ook per 1-1-2013.